

UNITÁRIUS ÉLET

XIII. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM

1959. JÚNIUS HÓ

Olt Károly lett az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Horváth Jánost, — a Művelődésügyi Minisztérium Egyházügyi Hivatala vezetőjét — más munkára való besorozása miatt e tisztsége alól felmentette.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1959. évi 25. számú törvényerejű rendeletével az állam és a vallás-

felekezetek közötti ügyek intézésére Állami Egyházügyi Hivatal felállítását rendelte el. Az Elnöki Tanács a Hivatal elnökévé Olt Károlyt nevezte ki.

Olt Károly elnök tisztelgő látogatáson fogadta június 5-én Pethő István püspöki helynököt s behatóan érdeklődött egyházunk időszerű kérdései iránt.

Albert Schweitzer a magyar evangélikus sajtó tükrében

Kevés alakja van korunknak, aki világnézetek és országok határain túl emelkedve nagyobb megbecsülést szerzett volna az általa képviselt eszméknek, mint a nagy humanista orvos: *Albert Schweitzer*. Nevét csaknem mindenki ismeri, életét azonban alig-alig. Ezért üdvözljük nagy örömmel *D. dr. Vető Lajos* tanulmányát — a nagyszámú német és angol kiadvány után végre egy magyar nyelvű Schweitzer-életrajzot. (Megjelent a *Lelekipásztor*, ev. lelk. szakfolyóirat f. évi 2—3. számában.)

Nem kommentár és kritika ez az életrajz, hanem elsősorban Schweitzer életművének ismertetése. „Először az lenne kívánatos, hogy egyáltalán megismerjük és megértsük, és nem az, hogy kritizáljuk” — mondja előszavában az író. Így természetesen sok olyan gondolat is tárgyalásra kerül, amelyet a hitvallásos alapon álló evangélikus teológia nem fogadhat el. Ez a nagy szellem ugyanis nem hagyja magát korlátok közé zárni: „*Ha az egyházban megvan Jézus lelke, akkor benne helye van a keresztény kegyesség minden formájának, még annak is, amely korlátlan szabadságot követel magának*” — vallja Schweitzer. Viszont ez a módszer alkalmas egyedül arra, hogy szellemi arcát értékeinek teljes gazdagságában ismerhessük meg.

Albert Schweitzer (Kaysersberg, 1875.) evangélikus papi családból származik, ő maga a strassburgi egyetem teológiai karán végzett lelkész. De már teológus éveiben és később segédlelkész korában egyre határozottabban vall olyan nézeteket, amelyekkel egyháza hivatalos tanításaitól mind távolabb kerül.

Ezekben az években érdeklődésének középpontjában Jézus élete áll. Úgy érzi, Jézus „személyisége a dogmában kevésbé élő. A kutatások modernizálták és közelebb hozták.” A dogma Krisztusa helyett a történelmi Jézushoz igyekszik eljutni, mert „még ha a történelmi Jézuson van is valami, ami különös nekünk, az Ő valóságos személyisége sokkal erősebben és közvetlenebbül hat ránk, mintha a dogmában közeledik felénk”.

Kutatási eredményeként rádöbben arra, hogy a szeretet jézusi vallása olyan gondolatrendszer részeként jelent meg, amely feltételezte a világ közeli végét. „Jézus benne élt kora zsidó gondolatvilágában, amely Isten országának közeli eljövételét várta. Jézus tanításaiban azonban nem az a lényeges,” Jézus, Schweit-

zer szerint, sose vállalkozik arra, hogy a Messiásról és Isten országáról szóló késői zsidó dogmákat megmagyarázza. Őt nem az érdekli, hogy „a hívek hogyan tudják kiszínezni a dolgokat, hanem, hogy erős legyen bennük a szeretet”.

Kutatásai meggyőzik arról, hogy „a liberális kereszténység igazolását önmagában bírja... Jézus lelke nem ellene van, hanem mellette... Jézus nem gondolkodik dogmatikusan... *Sehol sem kívánja hallgatóitól, hogy gondolkodásukat áldozzák föl hitükért...* A hegyi beszédben az etikumot, mint a vallás lényegét árasztja szíveinkbe, s arra tanítja őket, hogy a kegyesség értékét aszerint ítélik meg: mit cselekszik az ember erkölcsi szempontból... Ilyenformán a hegyi beszéd a liberális kereszténység megdönthetetlen okmányává válik”.

Schweitzer valóban úgy érezte, hogy mélyen megragadja Mestere föltárló történelmi alakja. Elmúlt harminc esztendejére visszatekintve (1905) úgy gondolta, hogy a sok boldogságért, amellyel életében Isten elhalmozta, valamivel szolgálnia kell. E-ért határozta el magát arra, hogy Bach művészete és Pál apostol teológiájának kutatása mellett orvosi doktorátust szerez, majd afrikai missziós szolgálatot vállal *Lambareneben*.

Kezdetben Schweitzerék sokat küzködnek s amint valamennyire talpraállnak megint a földre sújtja őket a háború. Ezekben az években érlelődik meg benne a gondolat, hogy „a körülményekkel viaskodva törődnünk kell embertársaink kedvőtlen szociális viszonyainak megjavításával. A gondolkodásból származó elmélyült erkölcsi haladás akarata, Schweitzer szerint, a kultúrátlanságból és annak nyomorúságából az igazi kultúrához juttat el. Szerinte *előbb-utóbb el kell jönnie az igazi és végérvényes reneszansznak — az emberiség újjászületésének, mely meghozza a világbékét*”. Mit jelent azonban a „gondolkodásból származó elmélyült erkölcsi haladás akarata”? Schweitzer sokat gyöttrődött, míg rábukkant a Goethe-sugallta megoldásra: „*mélységes tisztelet az élet iránt*”.

„A gondolkodóvá lett életakarát, mely mélységes tiszteletet tanúsít az élet iránt, a világ és az élet igenlését az erkölcsiséggel együtt foglalja magába. Az élet iránti mélységes tisztelet erkölcsstana... Jézus erkölcsstanának általános formája, s a gondolkodásból származó szükségszerűség”.

Hogyan válik ez a gondolat a modern ember vezérelvévé? „A mai ember ezt a világnézetet csak akkor sajátíthatja el igazán, ha az gondolkodásból adódik”. „A gondolkodásról való lemondás a szellemi esőd bejelentése.” „A XVIII. század racionalizmusának korában a kereszténység egyszer már felvette a kapcsolatot a gondolkodással... A kereszténységnek szüksége van a gondolkodásra ahhoz, hogy öntudatra ébredjen. Ma sokan abban tetszelegnek, hogy mindig arról az elsőkélyesedéstről beszélnek, amelyet a kereszténységnek a racionalizmus korában át kellett élnie. Az igazság megkövetelné, hogy bevalljuk, vajon a kereszténységnek mennyire sikerült ezt az elsőkélyesedést kiküszöbölnie önmagából. Megvallja, hogy ő a gondolkodása révén maradt meg vallásosnak és kereszténynek.”

Lehet, hogy vannak, akik D. dr. Vető Lajos tanulmánya nyomán újból fölteszik a kérdést: kié hát Albert Schweitzer? Hiábavaló vitalkozás! Schweitzer mindannyiunkké. Egyaránt nagy, mint humanista békeharcos és mint szabadelvű hittudós, mint missziós

orvos és mint Bach-kutató, mint kultúrfilozófus és mint orgonaművész. Francia protestáns missziói munkás és a berlini unitárius egyházközség tagja. Tagja a Nobel-békedíjasoknak (1954.), a moszkvai VIT kitüntetettjeinek és tagja a Vallásos Szabadság Nemzetközi Társaságának (IARF, az unitárius és szabadelvű keresztények világszövetsége). Magamagáról így vall „A Jézus életére vonatkozó kutatások története” című műve zárszavában: „Mint ismeretlen és névtelen jött hozzánk (Jézus), éppen úgy, mint ahogy a tóparton közelített azokhoz az emberekhez, akik mit sem tudtak arról, hogy Ő kicsoda. A szavai ugyanazok: Kövess engem! és olyan feladatokat ad nekünk, amit a mi korunkban kell neki elvégeznie. Parancsol. És azok előtt, akik engedeimeskednek neki, legyenek bár bölcsek, vagy együgyűek, fel fogja tární önmagát mindazon keresztül, amit megtapasztalhatnak a vele való közösségben az Ő békéjéből és aktivitásából, míg egyszer csak rájönnek arra, mint kimondhatatlan titokra, hogy Ő kicsoda...”

K. T.

Közönséges...

A téli Egyházköri Közgyűlés püspöki helynöki jelentésében volt egy olyan figyelemreméltó megállapítás, ami időszerűségéből azóta sem veszített s amit – sajnós – nem lepett be az idő pora. Szó szerint már nem tudom idézni, de a lényege az volt, hogy az egyházközségek templomlátogatottsága nagyon egyenletlen. Egy-egy nagyobb ünnepen megtelik a templom, az év többi vasárnapján pedig kevesebben látogatják. Fölveti a kérdést, mit tettek, – illetve mit tesznek a lelképásztorok ennek a jelenségnek kiküszöbölésére.

A válaszával – lapunk hasábjait tekintve – mindmáig adások maradtunk, lelképásztorok is hívek is. Nagyon kényelmes volna elsiklani a kérdés felett, valamilyen mondacsínált ürüggyel elodázni a feleletet vagy „more patrio” belenyugodni a változhatatlan ténybe, hogy ez így igaz – s egy pár vállvonogatással napirendre térni fölötte.

Csak hogy, csak hogy egy ilyenfajta vállvonogatás túlmegy a kényelemszeretet határán s egyenesen bűn volna napirendre térni ebben az esetben a probléma fölött. Egy bergsoni idézettel „elütni a dolgot”, hogy nem a szám számít, hanem a minőség – egyenesen stílustalan volna.

Hol a hiba? A pap-e a hibás, vagy a gyülekezet? Vagy mind a kettő. Itt is kínálkozik a kibúvó: ilyenek a körülmények.

Minket unitáriusokat terhel a felelősség, hogy hittanunkba, s ezen keresztül egyházi közéletünkbe beiktattunk egy jelzőt: közönséges. Sajátos módon történt a dolog. Tudnunk kell, hogy a trinitárius keresztények dogmatikája krisztocentrikus, tehát Krisztus áll hittanuk középpontjában. Az unitárius dogmatika (ha van ilyen) theocentrikus, tehát Isten áll a hitelvek középpontjában. S, hogy jobban kihangsúlyozzuk Jézus emberi mivoltát, – igen helytelenül – Jézust hittanunkban közönséges embernek neveztük. (L. Varga Béla: Hit és vallás c. könyvét.) Valószínűleg ezen az úton került aztán a közönséges szó prédikációs példatárainkba, melyekben a lelképásztorok „közönséges” egyházi beszédeket közöltek „közönséges vasárnapokra”.

Egyházi főjegyzőnk mutatott egyszer egy kéziratos prédikációs-gyűjteményt, melyet egy temetés alkalmával kapott egy Biblia kíséretében. Egyik erdélyi lelkészünk hagyatéka volt, ki valamikor egy félévet Hódmezővásárhelyen szolgált. Precíz ember lehetett, mert egy-egy prédikáció mellé, mindig odaírta ceruzával, hogy hol és mikor mondta el. Bizony egy-egy beszéd húsz évig is napirenden volt. Kíváncsiságból elolvastunk

egy ilyen beszédet, 1880-ban írták s még a millénium évében is aktuálisnak tartotta szerzője, pedig már a megírás pillanatában is gyarló munka volt. Gondolom nem kell különösebb magyarázat ahhoz, hogy az ilyen prédikációk milyen hatékonyan üritették ki templomainkat. Nem célozom egy ilyen cikk keretében homiletikai fejtegetésekbe bocsátkozni, de a Szentírás örözüzenetének van minden vasárnapra, sőt minden napra, sajátos és külön mondanivalója, ami csak akkor és aznap ragad meg s csak az adott körülmények között vonzó. Más alkalommal, mint láthattuk, valósággal kitesztítja a hívő lelket a templomból.

Meggyőződésem, hogy ma már ilyen papok nincsenek, de még ha volnának is, ez az éremnek csak egyik oldala. A másik oldal a körülményekre hivatkozó gyülekezet. Tapasztalatom szerint legritkább esetben hibáztatja a szószéki szolgálat fogyatékosát. Még amikor valamelyik papot a hátamögött bírálják is, ha az ember a szószéki szolgálat felől érdeklődik, rendszerint az ellen nincs kifogás.

Az egyházi évben Pünkösd után következik az ünnep nélküli félév. Huszonhat – már maradjunk ennél a kifejezésnél – közönséges vasárnap. A sort csak egyszer szakítja meg az őszi hálaadó ünnep. S milyen csodálatosak ezek a körülmények. Karácsonykor, húsvétkor s egy utolsó nekibuzdulással pünkösdkor szinte parancsolólag kényszerítik a hívő embert a templomba, hogy azután huszonhat vasárnapon keresztül visszatartsák onnan. Nagyritkán valóban fordul elő külső gátló körülmény is, pl. egy vasárnapi inspekció, hirtelen elutazás, stb. De a tipikus nem a külső, hanem a belső lelki körülmény, kedves hívő testvérem, amit külső körülményekkel igyekszel eltakarni. A mi hitünk szerint Isten megáldotta az embert szabad akarattal. Így lelki körülményeink a mi akaratunktól függenek. Ezeket a belső körülményeket nem változtatja meg sem prédikáció, sem pap, sem liturgia. Ezen csak maga az ember változtathat. A pap, a prédikáció s a liturgia kétségtelenül segítséget nyújt ehhez a változáshoz, hisz ez az értelme és célja, de önmagában nem elég. Neked, magadnak kell megváltoztatnod magadat, ha Isten gyermeke és Jézus követője akarsz lenni.

Karácsony, húsvét és pünkösd pillanatnyi lelki élménye az ünnep nélküli félév vasárnapjain és a munkás hétköznapokon érik életté. Lelki képességeink és adottságaink minden napot a szeretet, az irgalmasság, az öröm, a megbékélés ünnepévé varázsolhatják. Ne tegyük ezeket a napokat, az élet drága ajándékait – közönségesek.

Dr. Jakab Jenő

Az evangélium fényénél...

„... az Úr küldött engem, Jézus, aki megjelent néked az úton, melyen jöttél, hogy szemeid megnyíljanak és beteljesedjél szentlélekkel...”
Csel. IX. 10–18.

Akármi nagy gyűlölettel volt is Saulus az Úr Jézussal és követőivel szemben, szerencsétlen állapotában végül mégis csak Jézus segített rajta. És akármi nagyon makacsul vonakodott is Anániás a megbiztatástól, végül mégis csak el kellett mennie és segítenie kellett Sauluson, habár tudta róla, hogy Damaszkuszba is a keresztények üldözésére igyekezett.

Körülbelül így lehetne egyenes értelemben összefoglalni a damaszkuszi jelenetet, melyből egy rövid ígét idéztem. Azt hiszem ez az egyik legjobban elkoptott fejezete a Bibliának. Erről prédikáltak a legtöbbet. Sőt, külön teológiát is állítottak fel róla. Még a köztudatban is általánosan ismert a jelentősége a „pálfordulás”-nak. Nem csoda, mert a damaszkuszi úton akkor valami olyan történt, melyhez hasonlót azelőtt nem tapasztalt a világ s amely lényegében még a mai ember előtt is döbbenetes. Egy ember, aki élete céljává választotta a keresztények üldözését, valóságos kéjelegve juttatja börtönbe, kínos halálra ártatlanok ezreit s amikor — tolvajnyelven szólva — már-már ott van a kezében a legnagyobb falat — hiszen az illetékesektől egész Damaszkuszra szabadkezet kapott —, és ott van már a város kapujában, biztosítva számára minden segítséget, hogy szörnyű munkáját elvégezhesse, akkor ott a célszalagnál, mikor csak pár lépés volna hátra: megtorpan, összeesik s a hatalmas óriás vakon tántorog visszafelé s ki azelőtt erős, izmos férfiak életét pislákoló gyertyaként oltotta ki, most támogatásra szorul, egy csecsemőt sem tudna már agyontaposni. Vakító fényesség, számonkérő világosság veszi körül. Barátai, útitársai viszik be Damaszkuszba. Micsoda érkezés ez!? A hős, a vezér, mint egy villámtepte bokor a zizegő szélben, ide-oda imbolyog. Elhagyta a gyűlölet és a bosszú minden erejét. Aztán jelentkezik Anániás, kit az Úr küldött és meggyógyítja a vak Saulust, hogy ez a rettenetes pogány attól kezdve, mint az emberi szellem legnagyobb óriása járja végig az ismert világot és az üldözött Krisztusnak gyülekezeteit alapítson Damaszkusztól egészen Rómáig.

A szellem világának micsoda mélységéig, vagy magasságáig kell eljutnia az embernek, hogy rátaláljon erre a fényre, mely vakít és azután látásra gyógyít. Mert ez a fény nem valami közönséges dolog. Itt nem arról van szó, hogy ha a napba, vagy vakító reflektorba nézünk, elkáprázik a szemünk és egy ideig nem látunk. És a damaszkuszi „pálfordulás”-nak sem pusztán annyi az értelme, hogy Saul, hasonlóan az olyan emberhez, aki egy ideig egy bizonyos állásponton van, később azt megváltoztatja.

Istentiszteleti vonatkozásban a damaszkuszi út a mi utunk, keresztény embereké. Nem is tudom mi lenne velünk, ha nem volnának az ünnepeink és az istentiszteleteink!

Az unitárius ember kereszténysége benső vonatkozásában Isten imádságában áll, gyakorlatilag pedig Jézus követésében csúcsosodik ki. Az ember felépítése roppant különös. Micsoda világok vibrálnak, nyüzsögnek, morajlanak bennünk. Vannak érzéseink, vágyaink, gondolataink, indulataink, álmaink, nyílt, vagy titkos kívánságaink, reményeink. Mint valami milliós hadseregek, mindig harcra készen. A szentségestől a kárhözátosig a fokozat minden szteppéjét megszállva tartják bennünk és elárasztják egész emberségünket. Testi és lelki emócióink ragadnak és irányítanak életmegnyilvánulásaikban. Megtanultuk az evangéliumokból s Jézus példájából világosan látjuk, hogy milyen a jó keresztény, az igaz ember. A valóság mégis az, hogy másforma keresztények vagyunk a gyakorlatban, mint elméletben. Elméletben minden keresztény, vagy lega-

lább, minden unitárius: Jézus-követő ember és a gyakorlatban a legtöbbször mindnyájan Jézus-üldöző pogányok vagyunk. Milyen jó, hogy ebben az állapotunkban minket is megszólít Jézus. Nálunk az istentiszteletek jelentik ezeket a damaszkuszi, lelki találkozásokat. A templomi áhitat csöndjében Saulus felfigyel az Úr szavára. Az imádságos elmélyülés világossága gyúl fel bennünk és templomi számadásainkban tisztán látjuk, ha helytelen utakon jártunk. S az istentisztelet, mint valami jóságos Anániás, megnyitja szemünket és mutatja, hogy merre kell mennünk. Természetesen ez nem megy csak úgy egyik vasárnapról a másikra. Sokáig birkózik az ember önmagával, mert Saulusnak is voltak nehéz órái. Sokszor döbbent meg a názáreti ember követőinek hősiességén. Egyszer azonban egy csöndes istentisztelet az Evangélium szellemével öntudatra ébreszt mindnyájunkat, mert az Úr parancsának sem Saulus, sem Anániás nem tudnak ellentmondani. Csodálkozom rajtad, ha nem élné már benned a jótékony világosság utáni szomszúság. Azt pedig biztosan tudom rólad, hogy: „nehéz neked az ösztön ellen rugódoznod”. Hívlak azért istentiszteleteinkre, a gyülekezetbe, „hogy szemeid megnyíljanak és beteljesedjél szentlélekkel”.

Amen.

Pethő István

Lelkészkonferencia

Konferenciát tartottak lelkészeink május 20–22 napjain Magyarokúton. Megvitatták azokat a tennivalókat, amelyek egyházunkra várnak az önellátás elkövetkezendő idejében, az egyház és állam közötti egyezmény szellemében. Egyházi életünk jövője, vallás-erkölcsi munkánk elevensége, teológiai tudományunk művelésének lehetősége, a lelkészi utánpótlás biztosítása, a gyülekezetekben végzendő gyakorlati pásztorális munka gyümölcsözővé tétele Isten után a mi kezünkbe van letelve, — állapították meg a Konferencia résztvevői: — mivel az evangélium hirdetésére megvan a szabadságunk és rendelkezésre állnak alkalmas körülmények is. Különös gondot kell éppen ezért fordítani arra, hogy az elkövetkező években kifejtett lelképásztori munka nyomán híveink megértsék, a keresztény szellemnek unitárius módon való megéléséből folyóan, hogy meg kell hozzák az Egyház fenntartásához szükséges anyagi áldozatokat a nemrég született Közalapunk s ezzel egyidőben Nyugdíjalapunk gyarapítására. Biztosítanunk kell unitárius életünk, keresztény eszményeink szolgálatában álló egyetlen eszközünk, anyaszentegyházunk létét s ez tőlünk függ, a mi lelkiismeretünkön nyugszik, a mi hitünknek a próbaköve. Ezekkel a súlyos és komoly, de egyben sok örömet jelentő tennivalókkal egyidőben vetődött fel a konferencián a békének a kérdése is, amely anyaszentegyházunknak olyan evangéliumi programja ma, amely munkát követel és elevenségre tart igényt. Ilyen szellemben terjedt ki a lelkészek figyelme a béke munkálásának feladataira. Megvitatták lelkészeink sajtónk helyzetét is, az Unitárius Élet című lapunk szerepét egyházi életünkben. Szembeszétek azokkal a reflexiókkal, amelyek híveink részéről érkeznek. Számonvetettek a lehetőségekkel, amely tény kötelezően írja elő, hogy minden gondolat, amely itt hangot kap átgondolt, építő jellegű, evangéliumi szellemű, békét szolgáló és vonzó legyen mind tartalmában, mind formájában. Hisszük, hogy a konferenciák lelkes hangulata, naponkénti imádsága s a felvetődött kérdéseknek komoly munkálása rávetíti fényét az elkövetkező idők szorgos munkájára. S hisszük, hogy a jó Isten megáldja törekvéseinket s dolgozni fogunk anyaszentegyházunk és népünk javára.

B. M.

HÍREK

NEPKOZTARSASAGUNK ALKOTMÁNYÁRA június 9-én tettek esküt **Veres József**, Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága elnöke előtt: **Pethő István** püspöki helynök, **R. Filep Imre** és **Győrfi István** budapesti lelkészek.

AZ ESPERESI VIZSGÁLÓSZÉK szokásos évi vizsgálatát a **Duna-Tiszaközi Szórványegyházközségünkben**, május 31-én tartotta meg.

Délután került sor a közgyűlésre, amelyet gyülekezeti evangélizáció előzött meg. — **Pethő István** esperes-püspöki helynök hirdette az evangélium ígését, majd **R. Filep Imre** egyházköri főjegyző előadásában, a szabadelví kereszténység jövőbeli feladatait vázolta.

A Vizsgálószerék számba vette az egyházközség múlt évi munkáját és megfelelő útmutatásokat adott az egyházközség előljárására és hívei számára.

PESTLŐRINCEN, június 7-én volt esperesi vizsgálat. A délelőtti istentiszteleten **R. Filep Imre** egyházköri főjegyző végezte a szószéki szolgálatot. — Az istentiszteletet követő közgyűlésen **Pethő István** esperes-püspök helynök, a Vizsgálószerék elnöke, a számadásokkal kapcsolatos észrevételei során elismerő hangon emlékezett meg a gyülekezetről, különösen a templomtatarozás körül tanúsított jelentős áldozatkészségéről. Az Esperesi Vizsgálószeréken résztvett **Ferencz József** ekfőgondnok fia is.

A délutáni evangélizáción **Pethő István** esperes-püspöki helynök hirdette az ígét.

AZ ESPERESI VIZSGÁLÓSZÉK jún. 13-14. napjain a debreceni egyházközségünkben végezte a szokásos évi munkáját. Vasárnap de-i istentiszteleten a templomi szolgálatot **Pethő István** püspöki helynök végezte. Meghatóan kedves ünnepség keretében keresztelte meg püspöki helynök **Kelemen Lajos** és felesége **Csongor** nevű kisfiát, aki a családban a hetedik gyermek. Szombaton délután gyülekezeti összejövetel keretében **dr. Jakab Jenő**, az esperesi vizsgálószerék megbízott jegyzője, „A ma családja” címen tartott előadást.

Június 20-21 napjain a Vizsgálószerék a budapesti egyházközséget látogatta meg és végezte el szokásos évi munkáját. A Nagy Ignác utcai templomban vasárnap de. 11 órakor istentiszteleti szolgálatot **Pethő István** püspöki helynök végzett. A közgyűlésen a Vizsgálószerék részéről jelen voltak egyházunk főgondnokai: **Dr. Gálfalvy István** és **Ferencz József** atyánkfiai is. A gyülekezeti tagjai élénk érdeklődéssel hallgatták az esperesi beszámolót az egyházközség 1958 évi munkájáról és többen felszólalásaikban megtették az azzal kapcsolatos észrevételeiket. Délután 6 órakor a Hőgyes E. utcai gyülekezeti teremben összejövetel volt, melyen az evangéliumi szolgálatot **R. Filep Imre**, az egyházközség lelkésze végezte. **Dr. Nyíredy Géza** egyházi titkár-előadó atyánkfia **Iszlay Mártonról** emlékezett meg, akinek munkásságát unitárius énekeskönyvünk sok szép éneke őrzi.

BUDAPESTI EGYHÁZKÖZSÉGÜNK, június 6-i gyülekezeti összejövetelén, **Győrfi István** lelkész evangélizált, majd **R. Filep Imre** lelkész **Miltonról**, a nagy angol költőről tartott előadást.

AZ EGYHÁZKÖZI TANÁCS által szervezett előadássorozat keretében elsőnek **Ferencz József** tartott igen tartalmas és érdeklődéssel kísért előadást jún. 19-én a Hőgyes E. utcai gyűl. teremben *Az univerzalista egyház története és élete* címen.

50 ÉVES ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓRA gyűltek össze május 24-én a Hőgyes Endre utcai templomunkban a volt kolozsvári kollégiumunkban 1909. évben végzett diákok. **Dr. Beregi Endre** ügyvéd, **Bartalis Béla** ny. tisztviselő, **Dr. Brunner Henrik** orvos, **Kelemen Miklós** ny. MÁV felügyelő, **Dr. Módi Mihály** ny. egyetemi tanár és **Pongrácz Ádám** színházi karmester, zón-

goraművész jelentek meg a találkozón. Részt vett a baréti találkozón **dr. Gálfalvy István** egyházköri főgondnok is, főhatóságunk képviselőjében. **Pethő István** püspöki helynök megható szószéki beszédében, megragadó szavakkal idézte föl az **Alma Mater** emlékét, amely a mélyeséges humanizmus szellemi tüzhelye volt. Megható mozzanata volt az istentiszteletnek — s egyben a múlt és jövő jelképes találkozója —, az a keresztelés, amelynek során a püspöki-helynök keresztelésben részesítette **Csilla** nevű kis unokáját, ifj. **Pethő István** és felesége **Lenkey Edit** leányát. A keresztanyai tisztet **Halászné dr. Kiss Éva** főorvos, **dr. Kiss Elek** kolozsvári püspökünk leánya töltötte be.

NYUGDÍJALAPUNK 221 485—VIII. számú csekk-számlájára 1959. évi március 1-től május 22-ig a következő atyánkfiai adakoztak: **Dr. Adorjáni Gyula** 13, ifj. **Gönczi Miklós** 10, **Weltinné Páll Mária** 30, **Salacz Aladárné** 15, **Pálfi István** 8, **Kalik István** 10, **Székely Zsigmond** 30, **Bokor Dezső** 5, **Zsidi Jánosné** 5, **K. Nagy Béla** 10, **Nemes Mihály** 10, **Dávid István** 3, **Dull Péterné** és özv. **Albert Jánosné** 228, **Posfay Ferenc** 50, ifj. **Buzogány Lajos** 10, **Zsigmond Lőrinc** 40, **Rádnai János** 10, özv. **Nyúzó Gyuláné** 10, **Szabó József** 30, **Damokos Albert** 20 Ft. A jószívű adakozót szereti az Úr!

HALOTTAINK

Súlyos csapás érte **Útó Lajos**, volt székelykeresztúri esperes afiát és családját. Felesége, **Osváth Róza**, néhai **Osváth Gábor** egykori háromszéki esperesünk leánya, Székelykeresztúron (Románia, Magyar Autonóm Tartomány) meghalt. A gyászolóknak vigasztalást, az eltávozottnak örök békességet adjon az Úr.

Szaghalmi István, **Ivanics Ilonka** férje, Budapesten elhunyt.

Baráth Lajos dunapataji atyánkfia, aki a gyülekezeti alapítása óta tagja, majd presbitere, pénztárosa és gondnoka ottani egyházközségünknek, 88 éves korában meghalt. Temetése júl. 18-án volt, a temetési szertartást **Pethő István** püspöki helynök végezte.

Győrffy József rákospalotai gyülekezetünk tagja meghalt. Áldás emlékükre.

„A bölcsesség feltétele — az erkölcsi tisztaság, következménye: a lelki nyugalom.” (—)

„A jó emberek inkább kötelességeik teljesítéséről gondoskodnak, mint biztonságukról.” (—)

„A halálban nincs semmi borzalmas. A halál csak abban a mértékben tűnik fel borzalmasnak, ahogyan eltérünk az életben az örök törvénytől.”

„A háború — függöny, mely mögött az emberek és népek olyan titkos bűnöket követnek el, amelyeket különben nem túrna meg a világ.” (Springfield)

„Mennél messzebbre van a cél, annál többet kell előrehaladni. Sietség nélkül, de páhenés nélkül is.” (Mazzini)

„Semmi akadályát nem látom annak, hogy mindazt a jót és nagyot, ami Krisztusban volt, magunkévá ne tehessük.” (Channing)

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos a Magyarországi Unitárius Egyházkör Felelős szerkesztő és kiadó: **Pethő István**.

Évi előfizetési díja 12 forint.

Budapest, IX., Hőgyes Endre utca 3.

Táv: 137—186. Csekk-sz.: 50 561.

Zrínyi Nyomda, Budapest. — Felelős: **Bolgár Imre**.